

Klima- og miljødepartementet
Helse- og omsorgsdepartementet

Tromsø, 10.04.2015

Innspill til EØS-forhandlinger om tilpasning til EU-forordning 1829/2003 om genmodifisert mat og fôr.

EØS- forhandlingene om tilpasning til forordning 1829/2003 om genmodifisert mat og fôr må sikre en tilpasning som gir Norge mulighet til å anvende kriteriene for bærekraft, samfunnsnytte og etikk ved behandling av søknader for bruk av genmodifiserte organismer slik det fremgår av den norske genteknologiloven.

GenØk – Senter for Biosikkerhet er et nasjonalt kompetansesenter i biosikkerhet, og bidrar i dag med forskning og råd til Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet når det gjelder bruk og utsetting av genmodifiserte organismer (GMO). Senteret har også lang erfaring med kurs og kapasitetsbygging om biosikkerhet og genteknologi i utviklingsland. Denne aktiviteten blir finansiert av Norad, Utenriksdepartementet og Fredskorpset.

Den norske genteknologiloven (1993) krever at en gitt GMO må være trygg for helse og miljø. Samtidig åpner loven for at samfunnsmessig nytteverdi, bidrag til bærekraftig utvikling og etisk forsvarlighet skal vurderes ved behandling av søknader for bruk av GMO i Norge. EU sitt GMO-lovverk stiller kun krav til vurdering av helse- og miljøaspekter (deriblant utsetningsdirektivet (direktiv 2001/18) og forordning 1829/2003 om genmodifisert mat og fôr). Ved innlemming av utsetningsdirektivet (direktiv 2001/18) i EØS avtalen i 2007 fikk Norge en tilpasning som innebærer at Norge kan legge vekt på andre forhold, som bærekraft, etikk og samfunnsnytte. I de pågående forhandlingene om tilpasning til forordning 1829/2003 om genmodifisert mat og fôr er det viktig å sikre tilsvarende tilpasninger som for utsetningsdirektivet. Dette er spesielt viktig fordi det nå mulig å sende en felles søknad til EU for alle bruksområder av GMO under mat- og fôrforordningen. De fleste søker derfor under denne forordninga, for både dyrking og for import av mat og fôr med spiredyktig materiale. Uten en tilpassing til mat- og fôrforordninga som tilsvarer den vi har for utsetningsdirektivet, vil Norge ikke kunne anvende kriterier som går ut over helse- og miljøaspekter ved vurdering av GMO slik genteknologiloven åpner for.

GenØk- Senter for biosikkerhet gjennomfører nå et prosjekt som har til hensikt å kartlegge perspektiver på bærekraft, samfunnsnytte og etikk ved dyrking av GM-potet med resistens mot tørråte i Norge. Vi har gjennomført to diskusjonsseminar med ulike aktører involvert i norsk potetproduksjon og landbrukspolitik. Det har vært stor interesse for å delta i prosjektet, noe som viser at aktører innen norsk matproduksjon er opptatt av slike forhold ved bruk av GM-planter. Prosjektet har som mål å bidra til å konkretisere

vurderingskriteriene i genteknologiloven for etikk, samfunnsnytte og bærekraft. Dette er en oppfølging av Bioteknologirådets arbeid med å operasjonalisere bærekraftkriteriet for insektresistente og sprøytemiddel-tolerante GM-planter.

Norge har lenge vært, og er fremdeles, en pådriver internasjonalt for regulering av GMO. Med Genteknologiloven (1993) var Norge et av de første landene i verden med eget lovverk for GMO og også et av de første landene som åpnet for å vurdere forhold som går utover hensyn til helse og miljø ved behandling av søknader for bruk av GMO. Både i EU og internasjonalt pågår det nå prosesser som har til hensikt å åpne for bruk av vurderingskriterier som omhandler blant annet sosiale, økonomiske, etiske og kulturelle aspekter ved GMO. For eksempel ble utsettingsdirektivet i EU endret tidligere i år slik at det åpner for at medlemslandene kan forby dyrking av en GMO som er godkjent i EU innen sine nasjonale grenser. Et slikt forbud kan baseres på forhold som mål i miljø- og landbrukspolitikken, byplanlegging og regional planlegging, bruk av landområde, sosioøkonomiske konsekvenser, for å unngå GMO-innblanding i andre produkt, og for å nå nasjonale politiske mål. Cartagena-protokollen (2003), som er en FN-avtale om handel med genmodifiserte organismer under konvensjonen om biologisk mangfold, åpner for at land kan ta hensyn til sosioøkonomiske forhold når de vurderer import av GMO. Det pågår nå prosesser som har til hensikt å klargjøre hva en slik vurdering innebærer, hvor også Norge bidrar med innspill.

Sett i lys av de prosesser som foregår internasjonalt er det viktig at Norge sikrer en videreføring av sin politikk på GMO området, og at kriteriene for bærekraft, samfunnsnytte og etikk kan vurderes ved behandling av søknader for bruk av GMO i Norge. Et viktig mål for norsk landbrukspolitikk er å bidra til å fremme en bærekraftig matproduksjon. Bruk av GMO vil være med på å forme framtidens matproduksjon nasjonalt og globalt. Genteknologiloven gir norske myndigheter en mulighet til å ta hensyn til bærekraftsspørsmål ved regulering av GMO, og å sette disse spørsmålene på dagsorden internasjonalt.

Det er derfor svært viktig at tilpasning av forordning 1829/2003 om genmodifisert mat og fôr i EØS avtalen gir Norge en mulighet til å anvende kriteriene for etikk, samfunnsnytte og bærekraft slik det fremgår av genteknologiloven. Dette vil styrke norsk selvråderett på mat- og landbruksområdet, og sikre at norsk politikk er i samsvar med de prosesser som pågår i EU og internasjonalt på dette området.

Med vennlig hilsen

Anne Ingeborg Myhr
Direktør